

Elan tretji

na Kilometro Lanciato
1971 v Cerviniji

Tudi letos, kakor že večkrat prej, se je ELAN udeležil hitrostnega tekmovanja na Plateau Rosa nad Cervinijo, ali lahko bi rekli tudi nad Zermattom, kajti proga sama leži že na Svicarski strani. Tokrat je naše specialno izdelane smuči vozil znani avstrijski smučar Franz Schaller in popolnoma opravičil zaupanje kolektiva »ELAN«. Prijeten je občutek biti med najboljšimi. Smuči so se obnesle odlično, z gotovostjo lahko trdimo, da nobe ne niso bile boljše. Toda s tem ne smemo misliti, da smo dosegli vse, kar se doseči da! To naj nam bo le nova vzpodbuda, da bomo v bodočnosti lahko stopili tudi na zmagovalno stopnico.

Vsak tekmovalce na Lanciatu pripada neki ekipi, katero predstavlja običajno neka tovarna smuči in v okviru teh so se drzni smučarji že prej intenzivno pripravljali na to težko preizkušnjo. Najdražje so bile priprave Japoncev, ki so se privajali na najaerodinamičnejšo prežo v vetrovniku, kjer drugače testirajo letalske, avtomobilske in ostale različne predmete pri katerih je odpor zraka pomemben faktor, ki vpliva na hitrost, v našem primeru smučarja.

Znana tekmovalca Alberti in Hakkinen sta privezana na strehi športnih avtomobilov na avtodromu v Monzi drvela celo s 190 kilometri na uro. Toda »drsenje v zraku« ni (Nadaljevanje na 5. strani)

Slovo od morja — ob zaključku sezone

DS sprejel samoupravni sporazum lesnih podjetij pred končno potrditvijo komisije pri IS in sindikatih SRS

Po zelo obširnih in tudi kritičnih razpravah na sprejeti družbeni dogovor o delitvi osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe se akcija približuje vrhuncu. Samoupravni sporazumi namreč postajajo dejstvo, v delovnih organizacijah se o njih intenzivno razpravlja, komisije, ki so jih sestavile posamezne grupacije delovnih organizacij, pa že predlagajo samoupravne sporazume verifikacijski komisiji v potrditev.

Tudi v naši tovarni že nekaj časa tečejo razprave okrog samoupravnega sporazuma. Pred kratkim sta o njem razpravljala tudi oba odbora, to je odbor za gospodarjenje in odbor za združeno delo na seji dne 24. VIII. in delavski svet dne 25. VIII. Pred tem pa so strokovne službe spremljale delo komisije za pripravo samoupravnega sporazuma in so posamezniki v komisiji tudi aktivno sodelovali. Za tiste člane kolektiva, ki ne sodelujejo v organih upravljanja, pa je kot informacija namenjen ta članek.

1. Namen samoupravnega sporazumevanja

Osnovni namen samoupravnega sporazumevanja je, da se onemogoči izplačilo neopravičenih visokih osebnih dohodkov in osebnih izdatkov kot dnevnice, kilometrine za uporabo osebnega avtomobila, terenskih dodatkov in slično, ter previsokih izdatkov iz sredstev skupne porabe za regrese za letovanje in družbeno prehrano. Namen je, da se odpravi prevelike razlike v osebnih prejemkih med posameznimi delovnimi organizacijami pri enakih strokah, delovnih pogojih in delov-

nih rezultatih. Namen je tudi, da se uvede minimum za osebne dohodke, to je višina najnižjega osebnega dohodka, da se tako zaščiti delavce z najnižjimi osebnimi prejemki. Istočasno pa se postavlja tudi maksimum, to je najvišji osebni dohodek. Končno je namen samoupravnega sporazumevanja, da zagotovi takšno delitev dohodka na osebne dohodke in sklade, da je zagotovljeno širjenje materialne osnove delovne organizacije.

2. Predpisi o samoupravnem sporazumevanju

Osnova za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje je republiški zakon o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov. Zakon je objavljen v Uradnem listu SFRJ št. 4/1971. Na podlagi zakona je bil v Uradnem listu SRS 19/1971 objavljen »splošni družbeni dogovor o načelih in merilih za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov delovnih organizacij.«

Zakon predpisuje osnove za družbeno in samoupravno sporazumevanje, določa roke v katerih morajo sporazumi biti sklenjeni in navaja seveda tudi sankcije za primer prekoračenja osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe iznad osnov po družbenem in samoupravnem dogovoru. Osnova sankcije je davčna lestvica za primer prekoračenja dovoljenih oziroma dogovorjenih osebnih dohodkov. Ta davčna lestvica je zelo stroga, saj predvideva za vsak odstotek preseganja dogo-

vorjenih osebnih dohodkov do 5-kratni davek.

N. primer:

V našem podjetju bodo dogovorjeni mesečni dohodki znašali približno 2.000.000 din mesečno. Če bi hoteli izplačati 2.100.000 din, to je 100.000 din več, kot je dogovorjeno po sporazumu, bi morali plačati 50.000 din davka, to je 50% na preseženi znesek osebnih dohodkov. Ta konkretni primer pa prikazuje izračun za najnižjo stopnjo davka. Pri še višjem preseganju dogovorjenih osebnih dohodkov davčna lestvica močno narašča in bi na primer pri 1.000.000 din preseženem izplačilu osebnih dohodkov plačali 4.500.000 din davka.

3. Grupacija, v katero se je vključila naša delovna organizacija

Delovne organizacije so se lahko same dogovorile o grupacijah, ki bi sklepale samoupravni sporazum. Osnovno načelo je veljalo, da se sporazumi sklepajo v okviru grupacij, ki združujejo podjetja slične ali enake stroke. Zato je tudi sestavil osnovni predlog grupacij Republiški odbor sindikatov Slovenije po katerem so se delovne organizacije nato tudi dejansko grupirale.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Avstrijec Franz Schaller je med svetovno elito na elanovih smučeh dosegel odlično 3. mesto

UREDNIK
SLAVKO KNAPFELJ
FOTO
FRANCI KOLMAN
TEHNIČNI UREDNIK
MARJAN LIPAR
TISK
GORENJSKI TISK

DS sprejel samoupravni sporazum lesnih podjetij

(Nadaljevanje s 1. strani)

Naša tovarna se je vključila v grupacijo lesnih podjetij, Institut pa v grupacijo znanstvenih zavodov. V komisiji za pripravo samoupravnega sporazuma lesnih podjetij tudi aktivno sodeluje predstavnik naše delovne organizacije, delo pa se odvija v okviru Poslovnega združenja LES. V komisiji znanstvenih zavodov nismo sodelovali, smo pa spremljali (in seveda še spremljamo) delo komisije, ki je inštitute tudi sproti obveščala o poteku dela in vsebini sporazuma.

mase, temveč bodo dejanski osebni dohodki v podjetjih še vedno odvisni od doseženega dohodka in poslovnega rezultata, ter kriterijev delitve po svojih samoupravnih aktih.

Dejansko izplačani osebni dohodki bodo zato lahko znašali manj, kot bo znašala obračunana masa KOD, seveda pa ne bo interesa izplačevati več, ker bi v tem primeru bilo potrebno plačati zelo visok posebni davek na izplačila osebnih dohodkov iznad KOD.

Samoupravni sporazum določa kalkulatívne osebne dohodke (KOD)

I za nekvalificirane delavce (NK)	800.— din mesečno
II za polkvalificirane delavce (PK)	900.— din mesečno
III za kvalificirane delavce (KV)	1.450.— din mesečno
IV za visokokvalificirane in srednje strokovne (VK, SS)	1.700.— din mesečno
V za delavce z višjo šolo (VŠ)	2.000.— din mesečno
VI za delavce z visoko šolo (Vis)	2.500.— din mesečno
VII za delavce s priznanim 3. stopnjo (magistraturo)	2.700.— din mesečno
VIII za delavce — doktorje znanosti	3.000.— din mesečno

Za prve štiri skupine delavcev je predvideno povečanje KOD po težavnostnih stopnjah delovnih mest. Delovna mesta v neposredni proizvodnji so razvrščena v štiri težavnostne stopnje, povečanje KOD pa znaša:

— za 0 težavnostno stopnjo	brez povečanja
— za 1 težavnostno stopnjo	100 din povečanja
— za 2 težavnostno stopnjo	200 din povečanja
— za 3 težavnostno stopnjo	300 din povečanja

Samoupravni sporazum ima v posebni prilogi razvrščena vsa tipična delovna mesta v neposredni proizvodnji po kvalifikacijskih skupinah in težavnostnih stopnjah. Podpisnice sporazuma so dolžne, da pri izračunavanju KOD upoštevajo te kvalifikacijske skupine in težavnostne stopnje, ne pa morebiti po nekaterih lastnih kriterijih.

Za izračun mase KOD se za delavce od I. do IV. skupine upošteva kvalifikacijska struktura zaposlenih na podlagi razvrstitve po sistematizaciji tipičnih delovnih mest, za ostale delavce pa po dejanski strokovni izobrazbi.

Za vodilna delovna mesta se KOD na podlagi dejanske strokovne izobrazbe poveča za 40 %.

KOD se bo lahko povečal tudi za faktor stimulacije, to je del iz viška dohodka. Faktor stimulacije se izračuna na osnovi doseženega viška dohodka (dobička) iznad KOD, v odvisnosti od povprečno uporabljenih obratnih in osnovnih sredstev ter z upoštevanjem določenih konstant. V ta namen je sestavljena posebna formula, s katero se skuša čimbolj pravično stimulirati delovno organizacijo na osnovi doseženega poslovnega rezultata. Ta in vsaka druga formula pa je precej problematična. Ni je namreč formule, ki bi delovala povsem »pravično« za vse delovne organizacije. Ne glede na problematičnost take formule, jo bomo morali sprejeti tako, kakršna je, čas pa bo še marsikaj razčistil in zahteval dopolnitve ali spremembe.

Samoupravni sporazum določa, da dejanski najnižji osebni dohodek v delovni organizaciji ne sme znašati manj kot 800.— din netto mesečno. Pri tem moramo pripomniti, da v našem podjetju že sedaj takih prejemkov nimamo več.

Bolj komplicirano je postalo vprašanje najvišjega osebnega dohodka. Družbeni sporazum namreč predvideva, da lahko znaša najvišji osebni dohodek za redni delovni čas in učinek največ 6.000 din netto mesečno. V okviru samoupravnih sporazumov pa so podjetja dolžna postaviti kriterije za določitev najvišjega osebnega dohodka. V našem samoupravnem sporazumu je predlagana lestvica najvišjih osebnih dohodkov podjetij lesne stroke. Višina najvišjega osebnega dohodka je po tej lestvici odvisna od števila zaposlenih v posamezni

za 8 kvalifikacijskih skupin in sicer:

delovni organizaciji in od višine povprečnega KOD za našo celotno grupacijo. Za naše podjetje bi po tej lestvici znašal dovoljeni najvišji OD za redni delovni čas in učinek približno 4.800.— din netto mesečno.
Za izplačila iz sredstev skupne porabe so v samoupravnem sporazumu seveda dosledno upoštevana načela družbenega dogovora. Regres za letovanje lahko znaša največ 600.— din netto letno in zaposlenega in najmanj 300.— din na zaposlenega. Regres za družbeno prehrano (topli obrok lahko znaša največ 50.— din mesečno na zaposlenega.
Za osebne izdatke, ki maksimalno lahko bremenijo materialne stroške, je predvideno sledeče:
— dnevnice za potovanja v državi največ 80.— din in povračilo za dejansko plačano nočnino.
— dnevnice za potovanje v inozemstvo v višini, določeni za republiške organe
— povračilo za uporabo lastnega vozila v službene namene največ 0,90 din za dejansko prevoženi km.
— povračilo zaradi zvišanja stroškov za ločeno življenje največ do 500 din netto na mesec.
— terenski dodatek do največ 700.— din netto na mesec.
Dodatek za delo v nadurnem času so delovne organizacije dolžne izplačati najmanj v višini 50 % na obračunsko osnovno.
Dodatek za nočno delo, to je za delo med 22,00 in 5,00 uro, so dolžne delovne organizacije izplačati najmanj 25 % na obračunsko osnovno.
Za delo na dan tedenskega počitka, so delovne organizacije dolžne izplačati dodatek najmanj 30 %.
Dogovorjeno je nadalje, da bi naj sredstva za izobraževanje kadrov znašala najmanj 1 % od obračunanih osebnih dohodkov. Nadomestilo za bolovanje pa bi naj znašalo najmanj 80 % od obračunske osnove.
To je v glavnem tudi osnovni povzetek iz samoupravnega sporazuma. Sporazum bo začel veljati, ko da na njega pristane verifikacijska komisija. Nato pa so delovne organizacije — podpisnice sporazuma dolžne, da v roku 90 dni prilagodijo svoje samoupravne akte načelom samoupravnega sporazuma. Ob samem problemu prilagoditve samoupravnih aktov pa bo govora v enem naslednjih člankov.

Obrat telovadnega orodja in lestev

4. Kaj je KOD?

Ker se bomo v nadaljevanju tega članka večkrat srečali z izrazom KOD je prav, da pojasnimo, kaj ta izraz pomeni.

— KOD je okrajšava za kalkulatívni osebni dohodek

— KOD pomeni višino osebnih dohodkov, ki so družbeno opravičljivi

— masa KOD pomeni višino osebnih dohodkov, ki jo delovna organizacija lahko izplača, brez da bi zapadla pod obveznost plačila posebnega davka. (V tem članku je v

2. poglavju davčna lestvica pojasnjena)

— KOD se bo formiral po raznih kriterijih in sicer:

a) na osnovi števila zaposlenih po kvalifikacijskih skupinah in težavnostnih stopnjah

b) na osnovi dodatkov za nočno in nadurno delo

c) na osnovi pogodb za civilno pravno razmerje

d) na osnovi nagrad za racionalizacije, inovacije itd.

e) na osnovi delitve dohodka na osebne dohodke in sklade, po takozvanem »faktorju stimulacije«.

— KOD po kvalifikacijskih skupinah ni višina osebnega dohodka posameznega delavca, temveč samo osnova za izračun mase KOD

— KOD še ne pomenijo neke absolutne pravice do tako izračunane

5. Samoupravni sporazum lesnih podjetij Slovenije

Samoupravni sporazum lesnih podjetij je že v osnutku sestavljen in bo v kratkem predložen verifikacijski komisiji v potrditev. V okviru samoupravnega sporazuma so se podjetja dogovorila:

— o višini kalkulatívni osebnih dohodkov za posamezne kvalifikacijske skupine delavcev

— o razporeditvi zaposlenih v neposredni proizvodnji v posamezno skupino na podlagi sistematizacije tipičnih delovnih mest

— o osnovah in merilih za formiranje osebnih dohodkov na podlagi poslovnih uspešnosti (faktor stimulacije)

— o najnižjem in najvišjem osebnem dohodku za normalni delovni čas in učinek

— o merilih za formiranje sredstev za kritje skupnih potreb delavcev (sredstva skupne porabe)

— o maksimalni višini osebnih izdatkov, ki se obračunavajo v breme materialnih stroškov

— o minimalni višini dodatkov za delo v podaljšanem delovnem času, v nočnem času, na dan tedenskega počitka in državnih praznikov

— o formiranju sredstev za izobraževanje in strokovno usposabljanje

— o nadomestilih za čas bolezni.

Periodično poročilo za I. polletje 1971

SPLOSNI PREGLED

Pol leta je za nami in treba je pregledati dosežke in uspehe gospodarjenja v prvi polovici leta. Ob ravnanju obdobje primerjamo z istim obdobjem lani in pa s postavkami gospodarskega načrta 1971. Doseženo proizvodnjo in stroške poslovanja primerjamo s polovičnimi planskimi vrednostmi, prodajo pa z izdelanim dinamičnim načrtom prodaje, katere vrednost predstavlja v prvi polovici leta že vsa leta nazaj dobro četrtino celoletne realizacije zaradi izrazite sezonske prodaje proizvodov.

Ugotavljanje finančnega rezultata za prvo polletje je glede na specifičnost prodaje manj pomembno kot za drugo polovico leta, vendar pa nam kaže smer in signalizira odstopanja, na katera lahko do določene meje vplivamo v drugi polovici leta.

Celotni dohodek, dohodek in njegova delitev

Zap. št.	Elementi	Indeks 1971/70
CELOTNI DOHODEK		
1. Celotni dohodek		169,8
2. Porabljena sredstva		164,0
3. Dohodek		183,9
DELITEV DOHODKA		
4. Pogodbene obveznosti		196,7
5. Zakonske obveznosti		159,5
6. Brutto osebni dohodek		184,0
7. Ostanek dohodka		185,7
PRODAJA		
8. Prodaja-DT		166,4
9. Prodaja — izvoz		152,4
10. Skupaj		162,8
PROIZVODNJA		
11. Skupaj po LC		156,8
OSTALO		
12. Stroški proizvodnje		142,7
13. Zaloge po PLC 30. VI.		145,5
14. Povprečno število zaposlenih		114,1
15. Izvršene ure		111,5
IZVEDENI PODATKI		
16. Vrednost proizvodnje na izvrš. uro		140,6
17. Povpr. mes. netto OD na zaposlenega		133,8

V smislu Temelnjega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah je celotni dohodek obračunan po sistemu fakturirane realizacije. Ta sistem je bil uveden v 1968. letu, ko je prenehal veljati obračun celotnega dohodka po sistemu plačane realizacije.

V polletju je bil na podlagi omenjenega načina ugotavljanja celotni dohodek za 70% večji kot v polletju lani.

Na izredno povečanje celotnega dohodka je v prvi vrsti vplivala povečana prodaja proizvodov, na drugi strani pa močno povečanje izrednih dohodkov, kot so dohodki od obresti, dotacija za reklamo in propagando in v manjši meri od ostalih izrednih dohodkov.

Porabljena sredstva pri delitvi dohodka so v primerjavi s celotnim dohodkom relativno za skoraj 6% manjša, saj so ta povečana za 64%, kar je vsekakor pozitivno. Glede na zmanjšana porabljena sredstva se je povečal dohodek kar za 84% v primerjavi s polletjem

lani. Delež dohodka v celotnem dohodku znaša 31,6%, kar je pri delitvi dohodka odpadlo 3,7% (od CD) ali 97% več kot lani na pogodbene obveznosti, na zakonske obveznosti 2% ali 60% več, na bruto OD 19,9% ali 84% več in tako znaša ostanek dohodka (dobiček) 5,9 odst. ali 86% več glede na polletje lani. Z ugotovljenim dobičkom smo za obravnavano obdobje v celoti lahko zadovoljni.

Proizvodnja

V polletju letos je bilo izdelanih 136.200 parov smuči, kar je za 24% več kot v polletju lani. Od tega je 73% lesenih, 11% metalnih in 16% plastičnih. Do povečanja je prišlo pri lesenih smučeh za 21%, plastičnih za 208%, medtem ko je bilo metalnih izdelanih za 17% manj glede na polletje 1970. Poleg smuči je zanimiva tudi proizvodnja čolnov, ki jih je po količini za 44% več, lestev pa za 8% več glede na enako obdobje lani.

Na drugi strani pa moramo dosežene količine primerjati s planskimi, pri čemer ugotovimo, da smo polletno količino smuči presegli za skoraj 9%, lesene za 14%, plastične za 27%, proizvodnja metalnih smuči pa je za 16% pod planom.

Tudi količinska izdelava čolnov je za 9% pod planom, proizvodnja lestev pa je v primerjavi s planom za 20% večja.

Skupna vrednost izvršene proizvodnje po PLC je v primerjavi z letom 1970 za 52% večja. Če jo ističasno primerjamo s planom, je ta za 7,6% pod planom. Ker pa je v polletnem poslovnem obdobju prišlo do premika na ta način, da je vrednost po lastni ceni večja od planske kar »navidezno« pozitivno deluje, saj vpliva na večjo vrednost dosežena proizvodnja po lastni ceni in tako je primerjava s planom ugodnejša, ker je polletni vrednostni plan proizvodnje na ta način 100% dosežen.

Relativna vrednost polletne dosežene proizvodnje po posameznih skupinah proizvodov glede na polletje lani in na polletni plan:

	Indeks dos. 71/dos. 70	Indeks dos. 71/plan 71
1. Smuči	155,4	94,2
— lesene	190,7	100,7
— metalne	88,2	51,8
— plastične	180,0	172,0
2. Ostali zimski šport	103,8	31,0
3. Telovadno orodje	106,9	86,6
4. Vodni šport	228,3	96,8
5. Reševalne naprave	130,1	119,3
6. Drugi proizvodi	60,5	124,4
7. Storitve	162,2	125,9
Skupaj PLC	151,8	92,4
Odstopanja	261,5	—
Skupaj po LC	156,8	100

Dosežena vrednost proizvodnje je glede na polletni plan presežena pri lesenih in plastičnih smučeh, kakor tudi pri reševalnih napravah. Pri ostalih proizvodih pa plan ni dosežen, posebno ne pri tistih, kjer je indeks nižji od 92,4; sem spadajo metalne smuči in telovadno orodje.

Prodaja

Celotna prodaja je v polletju letos za 63% večja glede na polletje lani. Če primerjamo polletno celotno prodajo s celoletnim planom prodaje, je ta dosežena s 26,3%. Če vsa leta nazaj kaže realizacija in prodaje v prvi polovici leta 1/4 celoletne realizacije. V tej zvezi je izdelan dinamični plan prodaje po mesecih. Če tega primerjamo z doseženim, je ta 100% dosežen. 23,6% od celotne prodaje je bilo prodane v izvoz, kar je za 52% več kot v polletju lani, indeks doseženega dinamičnega plana za izvoz pa je

57,9%. Na močno znižanje oziroma na nedoseženi plan izvoza, so v prvi vrsti vplivali spremenjeni oz. podaljšani odpredni roki (premik v drugo polovico leta) in pa v določeni meri nekompletnost kolekcij.

Prodajne cene v primerjavi z lanskim letom so v poprečju nespremenjene tako na domačem kakor tudi na tujem tržišču.

Stroški

Celotni stroški proizvodnje so se v polletju gibali v približni prognozirani smeri, saj so ti v skupnem povečanju za 43% glede na polletje lani. Glede na polletni plan stroškov pa je indeks 96%.

V strukturi stroškov so se ugodno gibal splošni stroški (režija), ki je glede na lansko polletje večja za 39%, v primerjavi s planom pa je indeks 85%. Osebni dohodki izdelave in režije so se nekoliko rahlo (Nadaljevanje na naslednji strani)

Naši komercialisti na posvetu z domačimi trgovskimi predstavniki

Iz obrata družbene prehrane

Nekaj mnenj in pripomb uporabnikov k našim malicam:

- za ta denar je težko drugje dobiti takšno malico;
- zakaj rdeč blok, ko pa nihče ne želi slabše jesti, izbire pa ni;
- včasih je malica celo kosilo, včasih pa...
- enolončnice imajo preveč okusa po loncih;
- klobas nikdar ni dovolj kuhanih, tako da redni obiskovalci čakajo;
- turnus prehrane je vedno enak, že več let.

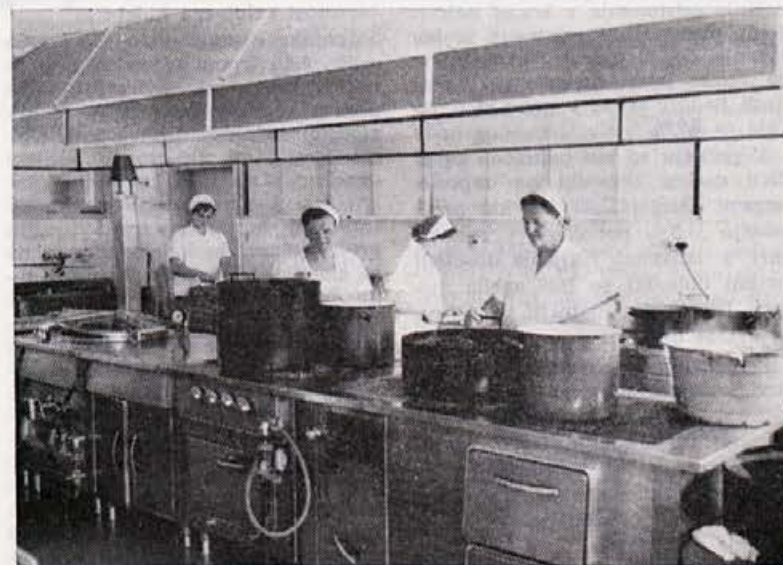
— »Živila« postavijo večkrat svoj kamion pred vhodom povprek, tako da obiskovalci menze v času malice dobesedno lezejo čezenj;

— kosila so izdatna in dobra;

— po ostankih hrane bi rekli, da imamo še vsega preveč;

— kuharice skupaj drže, kot zdravniki.

(Op. urednika: dnevno se slišijo taki in podobni prizvoki. Zbral sem jih nekaj kot vzorec. Eno pa je res, naše kuharice imajo z nami dela čez glavo.)

Kuharice skrbijo za naše kalorije

Periodično poročilo ...

(Nadaljevanje s 3. strani)
povečali glede na plan in močnejše
v primerjavi z lanskim, dočim pa

je premik stroškov izdelavnega ma-
teriala glede na plan občutnejši:

	Indeks dos. 71/dos. 70	Indeks dos. 71/plan 71
Izdelavni material	143	103
Osební dohodki	147	96
Ostali splošni stroški	139	85
Skupaj	143	96

Iskali smo vzroke za povečanje stroškov izdelavnega materiala. V ta namen so bile izdelane primerjave gibanja nabavnih cen nekaterih osnovnih materialov, pri čemer nismo ugotovili omembe vrednih

dostopanja v primerjavi s planiranimi. Na podlagi tega in podobnih ugotovitev, smo prišli do zaključka, da je glavni vzrok povečana poraba materialov, kar kaže gibanje kvalitete gotovih proizvodov.

Sredstva

To želimo prikazati v glavnem

samo gibanje zalog dne 30. 6. 1971:

	Abs. indeks 71/70	Delež 70	Delež 71
— material	164	22	25
— medovršena proizvodnja	134	16	15
— gotovi izdelki	140	60	58
— trgovsko blago	208	2	3
Skupaj zaloge	146	100	100

Popolnoma razumljivo je, da so se povečale zaloge gotovih izdelkov za 40% glede na lansko leto, vendar se je zmanjšal delež od skupnih zalog na račun povečanih zalog materiala za 64%. Kljub upoštevanju povišanja cen materialov, so zaloge materiala po oceni previseke.

Zaposlenost, osebni dohodek in ure

Dne 30. 6. 1971 je število zaposlenih znašalo 763 ljudi (brez inštituta) kar je za 11,5% več kot istega dne lani. Število se je najbolj povečalo za priučena delovna mesta. Šestmesečno poprečje pa je 753 zaposlenih ali za 14,2% več kot lani.

V letnem gospodarskem načrtu je planirano poprečno 763 zaposlenih za realizacijo planskih nalog. V polletju se je zaposlenost v Sloveniji povečala za 5,1%, v družbenem sektorju ravno tako za 5,1%, od tega v gospodarstvu 5,2% in v negospodarski dejavnosti 4,4%. Tako se je brezposelnost v primerjavi z lanskim letom znižala na indeks 88,6%. Zaposlitev išče 13.487 ljudi, prijavljenih prostih delovnih mest pa je 9.166 (po podatkih ZZS SR Slovenije).

Ce primerjamo relativne vrednosti povečanja zaposlenih in opravljene izvršene ure, ugotovimo precejšnje odstopanje v korist neizvršenih plačanov ur, predvsem za bolovanje do 30 dni za 30,4% in pa za redne letne dopuste za 10,8%. Tudi nadure so se v polletju povečale za 8,9%.

V polletju so bili poprečno izplačani osebni dohodki na zaposlenega v višini 1482,40 din, kar predstavlja 33,8% povečanje v primerjavi z lanskimi. Najvišje doseženi osebni dohodki so bili aprila meseca 1591,60 din, najnižji pa februarja 1334 din.

Pri gibanju osebnega dohodka v prvi polovici leta moramo povdariti, da so doseženi osebni dohodki presegli planirane in da so rahlo nad doseženimi in načrtanimi nalogami, katerih planirana poprečna vrednost na zaposlenega znaša za polletje 1430,65 din. Tudi pri OD bo zanimiva primerjava gibanja OD v slovenskem območju. Pet-

mesečno poprečno doseženi OD na zaposlenega v Sloveniji znašajo 1513 din ali 20,5% povečanja od tega v gospodarstvu 1470 din ali 20,8% in v negospodarski dejavnosti 1761 din ali 19,1% povečanja glede na lansko leto.

Ta primerjava nam pove, da se OD našega podjetja nahaja v slovenskem poprečju.

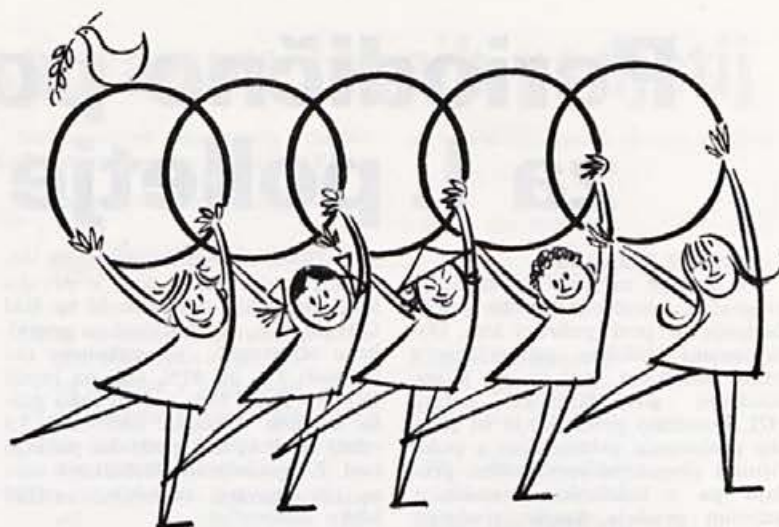
Elan in ljudska samoobramba

V Elanu so vsak dan številni domači in tuji gostje, strokovnjaki za področje športne proizvodnje. Včasih je kar težko reči kaj pravzaprav hočejo. So morda samo radovedneži, ali pa se hočejo v sami tovarni prepričati o dobrem glasu Elana, ki skokoma osvaja svet.

Prav v teh tednih bo končana rekonstrukcija tovarne in proizvodnja se bo povečala. Na modernih strojih in po tekočem traku bo Elan pošiljal v svet še kvalitetnejše proizvode. Cilj tovarne je namreč razširiti proizvodnjo, predvsem pa izboljšati kvaliteto. Huda mednarodna konkurenca nujno terja sodobno mehanizacijo, veliko večjo trgovsko iznajdljivost in ekstremno zavzetost celotnega kolektiva.

Tehnika v smučarskem športu se vsako leto izpopolnjuje in zato je tudi zahteva po moderni smučki povsem opravičljiva. Iti v korak z mednarodnim tržiščem in s tujimi tovarnimi za smuči, pomeni nenehno skrbeti za kvalitetno proizvodnjo in prav tako proučevati razvoj in tehnični napredek tujih proizvajalcev. In kakšnega pomena so smuči v današnjem sistemu samoobrambe? Menda ne bo nikogar, ki bi si drznil trditi, da je smučanje sicer potrebna rekreacija, nikakor pa ne nujna in skorajda obveznost mladega rodu. Smučati, in to dobro, to je parola, ki jo ODLOČNO ZAGOVARJA NAŠE ARMADNO VODSTVO!

Elan je posvetil posebno pozornost čolnom iz plastične mase. Več kot 2000 plovnih enot na leto vseh mogočih oblik in velikosti so skoraj izključno namenjeni izvozu v tujino. Domači konstruktorji ne-

Priprava pravilnika o sistemizaciji

V pomladanskem obdobju smo pričeli z obsežnim delom na opisih delovnih mest in izdelavi Pravilnika o sistemizaciji.

Ze takrat smo bili v dilemi ali čakamo z opisi delovnih mest, dokler ne bodo razčiščena vsa vprašanja v zvezi z organizacijo ali pa se lotimo opisovanja.

Ker smo pričakovali, da se bodo organizacijski problemi reševali sproti v času potrebnem za izdelavo opisov, smo se odločili, da z izdelavo teh ne odlašamo. V tem času je bilo opravljeno veliko dela, saj je bilo izdelanih 357 opisov delovnih mest v podjetju in 31 opisov v Inštitutu. Izdelan je bil tudi predlog tekstualnega dela Pravilnika, v katerem je bilo najbolj pereče vprašanje ustrezne rešitve odstopanj dejanske od zahtevane izobrazbe. Delovna skupnost bo pri

končni odločitvi o predlaganih rešitvah morala upoštevati na eni strani potrebe podjetja in njegovega nadaljnjega razvoja, na drugi strani pa probleme obstoječe kadrovske strukture.

V teku izdelave opisov, se je sproti dejansko rešilo vrsto organizacijskih problemov, tako proizvodnje kot v strokovnih službah, medtem, ko čakamo na dokončne organizacijske rešitve v pogledu razmejitev nalog med Inštitutom in tehničnim sektorjem, glede organizacije tehnične kontrole, montaže telovadnic in še nekaterih posameznih manjših vprašanj.

Do ureditve ustreznih vprašanj ni možno zaključiti gradiva in ga predložiti v razpravo.

Kadrovska služba pa sedaj pripravlja za Pravilnik o sistemizaciji ostale preglede, ki bodo sestavni del Pravilnika.

nežno razmišljajo o novih možnostih za izpopolnitev obstoječih čolnov, kajti tempo v tovrstni proizvodnji je tolikšen, da je Elan kljub modernim napravam in mehanizaciji skorajda vedno v zaostanku. In spet smo pri vprašanju samoobrambe v primeru vojne. Mar niso tudi čolni med tistimi rekviziti sodobne ljudske samoobrambe, ki so še kako potrebni pri načinu vojskovanja itd. Ne gre za to, da bi poveličevali to kar danes Elan ima, vendar smemo trditi, da je proizvodnja čolnov šele na začetku svoje razvojne poti in da je prav na tem področju še velika perspektiva.

In ostali rekviziti? Kaj vse potrebuje človek za utrđitev duha in

telesu? Pedagogi in telesnokulturni strokovnjaki vodijo mlade in stare — obojega spola — v telovadnice, na sveži zrak, na poligone! Zakaj vse to? Tempo časa pomelkuži sodobnega človeka in zato je edina rešitev pridobiti in utrditi fizične sposobnosti in moči. Elan s svojimi rekviziti, ki so nujni sestavni del moderne telovadnice stopa v prve vrste kreatorjev športnih rekvizitov. Vse to je danes v skladu s vzgojnimi prijemi in pedagogiko mladega rodu, kamor sodi tudi vojni obveznik. Elan nudi mlademu rodu s svojimi izdelki vse rekreativne aktivnosti in ustvarja vse pogoje, da lahko vzdrži v današnjem hitrem in tako razgibanem tempu in načinu življenja.

Tovarna Elan, takšna kot je danes, prinaša našemu gospodarstvu velike koristi. Velika priznanja, dan za dnem kar dežujejo, kar je samo dokaz več, da je delo v tovarni usmerjeno v pravi cilj. Lahko se zgodi, kar pa seveda nihče ne želi od nas, da se spet znajdemo pred novo svetovno katastrofo, ali pa samo, da naši domovini kdove od kod preti sovražnik. Tedaj bomo morali spet stopiti v eno samo vrsto odločnih branilcev svoje domovine in vsak bo moral doprinesiti svoj delež. Tudi Elan ga bo! V tem primeru bo namreč Elan lahko bliskovito spremenil svoje jedro in se spremenil v pravi arzenal modernih, sodobnih in praktičnih rekvizitov v pomoč samoobrambe svobodnih državljanov naše Jugoslavije.

Op.: Gornji članek bo te dni na željo uredništva objavljen v »Narodni armiji«.

L. M.

Elan tretji...

(Nadaljevanje s 1. strani)

vse. Potrebno je tudi odlično drsenje po snegu, to pa smučar doseže le tako, če so smuči ploskoma na snegu in v stalnem kontaktu s snežno površino. Za to je potrebna zvrhana mera specialne kondicije. Niso mačje solze 3-krat na dan pre-

voziti 900 metrov dolgo progo v najnižji preži.

Ker je bila proga polna manjših grbinic je bilo zelo težko zadovoljiti tem zahtevam. Pri tem igrajo izredno pomembno vlogo smuči, dolge 240 cm, še važnejši pa je človeški faktor. Preden preidem na sam potek tekmovanja še kratka informacija o razvoju hitrostnega rekorda.

1931 St. Moritz
1947 Cervinia
1959 Sestriere
1960 Cervinia
1963 Cervinia
1963 Portillo
1964 Cervinia
1970 Cervinia
1971 Cervinia

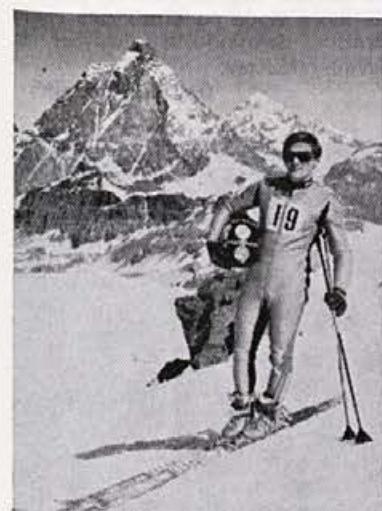
Leo Gasperi 136,600 km/h
Zeno Colo 159,292 km/h
Edoardo Agreiter 160,714 km/h
Luigi Di Marco 163,265 km/h
Alfred Planger 168,224 km/h
Vaughan, Dorworth 171,428 km/h
Luigi Di Marco 174,757 km/h
Morishita Masaru 183,392 km/h
Alessandro Casse 184,143 km/h

Prav lansko tekmovanje je bilo izredno dramatično. Najprej je stari rekord krepko popravil Avstrijec Edi Schwaiger, držal ga je komaj dva dni, potem pa so stopili na sceno Japonci. Najprej Nishi Masa-

Prvi tekmovalni dan so bili dosežki dokaj nizki, ker so se tekmovalci spuščali s prvega startnega mesta, velika ovira pa je bila zelo slabo pripravljena proga. Za kar ni poskrbel prireditelj je naredila narava sama. Padlo je nekaj centimetrov snega in strmina je po kratkem tlačenju postala precej bolj gladka. Sonce in nočni mrz v naslednjih dneh pa sta opravila svoje. V petek je pihal zelo mrzel veter in začetni položni del proge, ki se sicer hitro zmehta je ostal trd in zelo hiter.

V drugi vožnji, ko so startali s samega vrha je padel rekord. Casse je dosegel izrednih 184,143 km/h. Naš predstavnik skromni Franz Schaller doma iz Judenburga je dosegel zavidljivo tretje mesto in bil edini, ki se je uspešno kosal z domačini, poleg tega pa je dosegel nov avstrijski rekord. Uspeh je nekoliko zagrenila smola v drugem teku, ko so bili snežni pogoji najugodnejši je našega tekmovalca zajel sunek vetra na prehodu v strmejši del proge in le malo je manjkalo, da ni padel. Verjetno bi dosegel boljši rezultat, če že ne kaj več.

Tekmovanje je prineslo veliko razočaranje največjim favoritom Japoncem, njihov najboljši, bivši rekorder Nishi Masaru je bil na smučeh Kazama šele sedmi. Še slabše so se odrezali tisti, ki so vozili smuči znamke Kneissl. Edi Schwaiger prav tako bivši rekorder je bil komaj enajsti. Najboljše rezultate je dosegel tovarnar Sohler, toda zato, da je »pokupil« prav vse najboljše italijanske specialiste

Naš tekmovalac v »bojni opremi« na Plateau Rosa. V ozadju mogočni Matterhorn, eden najlepših vrhov na svetu

ru, toda njegovo veselje je bilo zelo kratkotrajno. Morishita Masaru je že čez nekaj minut rezultat popravil in njegovih 183,392 km/h je veljalo vse do letošnjega predzadnjega tekmovalnega dne.

Naša maloštevilna ekipa je odpotovala v Cervinio v primerjavi z ostalimi dokaj pozno in sicer v soboto 10. julija. Začetek sam je bil vse prej kot obetajoč. Šofer je bil namreč brez potnega lista. Ker je bila vsaka minuta dragocena sem voznisko odgovornost prevzel na svoje rame. Upam, da so se v tem času sodelavci iz ekipe že otesli smrtnega strahu.

Pa šalo vstran in naprej k nadaljnjim dogodkom. V nedeljo smo urejevali administrativne zadeve, v ponedeljek pa se je začelo zares. Če spregovorim nekaj besed o organizaciji tekmovanja naj povem, da je bila zelo slaba. Na primer eden od sestankov je bil napovedan za šestnajsto uro popoldan, začel pa se je ob 21 h in končal ob pol enih zjutraj, toda brez pravih sklepov. Organizator je na vsak način skušal dobiti finančno podporo od sodelujočih firm, toda s svojim načinom se je zgolj osmešil in ostal praznih rok. Osebo mi ne gre v račun, kako dva tako velika centra kot sta Cervinia in Zermatt nista sposobna nositi stroškov tekmovanja, ki je prav za njih največjega reklamnega pomena.

S to vožnjo 181,813 km/h si je Franz Schaller na naših smučeh priboril odlično 3. mesto

za Lanciato je izdal velike vsote denarja.

Na tekmovanju se je ob padcu v izteku poškodoval Luigi Di Marco, najbolj znano ime tega tekmovanja, na dveh mestih je zlomil ključnico

potreben je bil operativni poseg. Dobil je tudi nekaj odrgnin, vendar je šel sam v gondolo in ni bil potreben prevoz s helikopterjem, ki je bil sicer v stalni pripravljenosti za slučaj hudih poškodb.

Rezultati:

1. Casse Alessandro	Italija	184,143 km/h	Sohler
2. Vachet Teresio	Italija	182,741 km/h	Sohler
3. Schaller Franz	Avstrija	181,813 km/h	ELAN
4. Meynet Guisepppe	Italija	181,543 km/h	Sohler
5. Caffoni Walter	Italija	181,086 km/h	Sohler
6. Beck Karl	ZRN	180,813 km/h	Sohler
7. Nishi Masaru	Japonska	179,640 km/h	Kazama
8. Vidi Walter	Italija	179,551 km/h	Sohler
9. Roude Silvano	Italija	179,461 km/h	Sohler
10. Kihara Masashi	Japonska	179,193 km/h	Kazama
11. Schwaiger Edi	Avstrija	178,482 km/h	Kneissl
12. Luigi Di Marco	Italija	178,394 km/h	Sohler

Prof. Janez Smitek

Tekmovanje v dviganju uteži za donavski pokal in Elan

Tekmovanje je bilo spomladi v Splitu na Gripama v dvorani Jugoplastike. Donavski pokal v dviganju uteži je tradicionalno mednarodno tekmovanje po rangi in kvaliteti tretje na svetu (izza svetovnega in evropskega prvenstva). Na njej so sodelovale vse podonavske države: Avstrija, Bolgarija, CSSR, Jugoslavija, Madžarska, Romunija in ZRN. V reprezentancah je bilo več svetovnih in olimpijskih prvakov.

V dvorani, kjer je bilo tekmovanje, smo imeli razstavo naših proizvodov za težko atletiko. Tu smo razstavljali tudi naš novi proizvod — olimpijsko ročko 200 kg gumirano. Ostale olimpijske ročke pa smo imeli v dvorani za trening in dvorani za ogrevanje na testiranju.

Za razstavo je bilo veliko zanimanje. Težkoatletski klubi so poslali svoje predstavnike v Split na tekmovanje in z njimi smo v glav-

nem vodili razgovore. Največ zanimanja je bilo za olimpijsko ročko in komplet ročk za trening.

Ves čas tekmovanja je bil v Splitu tudi naš strokovni sodelavec in mednarodni sodnik v tej panogi Grošelj Janko iz Ljubljane. Vprašala sva za strokovno mnenje o naši olimpijski ročki tuje in domače strokovnjake in tekmovalce.

Citiram nekaj izjav, ki so jih dali:

Oscar State, generalni sekretar mednarodne federacije v dviganju uteži: »Presenečen sem nad dobro kvaliteto vaše ročke. Iz prve serije, ki jo boste izdelali, pošljite en primerek za testiranje v London, da dobite atest za vsa tekmovanja v svetu.«

Generalni sekretar češkoslovaške federacije za dviganje uteži: »Takoj kupimo eno ročko, če bo testiranje uspešno, bo prišlo večje naročilo.«

Trener avstrijske reprezentance:

»Vaša ročka je boljša od Bergove.«

Vladan Mihajlovič, sekretar jugoslovanske zveze za dviganje uteži: »Vedel sem, da delate na razvoju nove gumirane ročke. Je kvalitetna in vsi klubi pri nas jo bodo kupili.«

Največ pa smo kontaktirali z zveznim trenerjem naše reprezentance Kraljevič Marjanom. V glavnem je bil zelo zadovoljen z ročko. Odpraviti bi bilo treba samo nekatere manjše napake, kar pa po strokovni plati sploh ni problem.

Na koncu naj omenim še to, da smo kompletno opremo, ki smo jo razstavljali prodali. Nazaj smo pripeljali samo tri ročke, ki jih rabimo za testiranje.

Moje osebno mnenje je, da smo z razstavo in s testiranjem roč popolnoma uspeli in da moramo še več marljivosti polagati na razvoj orodja za krepitev moči, saj je to predpogoj za uspešno delo v vseh športih.

Stane Kozamernik

Rešitev problema delodajalec - delojemalec

(Prevedeno iz časopisa »Die reine Wahrheit« juni 71.)

Tematika je tudi za nas zanimiva, zato jo objavljamo, čeprav je obravnavana iz gledišča zapadnega, kapitalističnega sveta.

V naših pogojih samoupravljanja nekoliko drugače obravnavamo primere »štrajkov« in medsebojno nezaupanje med delodajalci in delojemalci.

Prekinitev dela v naši terminologiji, je pri nas vedno le vzrok nezadostnega medsebojnega dogovarjanja in nezadostne priprave za odklonitev predstoječega problema in ne nazadnje nezadostnega obveščanja o nastalem problemu oz. situaciji. Ob vsakem primeru pri nas smo še vedno ugotovili, da bi se dal odpraviti prej, preden je izbil na dan. Pri nas delodajalec in delojemalec ni in zato med temi spor nastati ne more. Pri nas smo vsi delavci, od direktorja do vratarja, dana so nam proizvodna sredstva le v upravljanje v cilju dobrega gospodarjenja. Res pa je, da je rezultat dela osnova za nagradjevanje, kar je vzrok za takozvane štrajke. Če pri nas štrajkamo, nastopamo proti samemu sebi, ali proti naši nesposobnosti ali naši nepremišljenosti, našemu delu itd.

Priloženi članek pa bo neglede na to, kako mi pojmujeemo štrajke in medsebojno nezaupanje med delodajalci in delojemalci, zanimiv in v nekaterih primerih celo poučen. Presodite sami! (Op. ur.)

Za rešitev problema delodajalec - delojemalec se mora najti nova pot. Štrajki, slabi delovni pogoji in medsebojno nezaupanje se lahko odpravijo z novo usmeritvijo, tako od strani delojemalca kot delodajalca.

Medtem ko so v Zvezni republiki Nemčiji v preteklem letu zahteve za višje plače le sem in tja končale z štrajki in to kratkotrajnimi, bo leto 1970 v nekaterih državah šlo v zgodovino kot leto štrajkov. Kar zadeva odnose med delojemalci in delodajalci, bi lahko leto 1970 imenovali kot katastrofalno. Plačali so to višje, tako delavci kot industrija in široka javnost. Pa tudi za leto 1971 ne izgleda za sedaj nič boljše.

CELA MESTA SO OHROMELA

Štrajki so ohromeli cela mesta. Poleg delavcev na poštah, železnici in avtoindustriji, so se s štrajkom kot sredstvom za pritisk poslužili tudi učitelji, šoferji tovornjakov, ljudje zaposleni z odvozom smeti, gasilci in celo policaji. Vsi navedeni so zahtevali »svoj del« pri splošnem življenjskem standardu.

V ZDA in Kanadi je bilo okoli 400.000 ljudi skoro deset tednov brez dela, ker so sindikati, v katerih so organizirani delavci avtomobilske stroke pri General Motors razglasili štrajk. Ta štrajk se je izkazal za mnoge Američane kot prava katastrofa. 66 tednov bo rabil vsak štrajkaajoči delavec, da bo nadoknadil zaradi štrajka izpadlo plačo. Medtem je pa avtomobilska industrija najavila povišane cene za avtomobile.

Tudi Velika Britanija je bila udarjena s štrajki. Število zaradi štrajkov izgubljenih delovnih dni je bilo v letu 1970 še enkrat višje od onih iz leta 1969. Mornarji trgovske mornarice, luški in poljski delavci, bolniški personal in tovarniški delavci - vsi so bili udele-

ženci borbe za višje zneske v izplačilnih vrečkah.

Kot posledica štrajka 65.000 zaposlenih v javnih oskrbnih podjetjih so se nabrala brda odpadkov na pločnikih Londona. Ogromno količine samo delno prečiščenih odpadnih voda se izlivajo v reke Anglije. Koliko škode je povzročil štrajk poštinih uslužbencev v tem letu deželi, se niti ne more, odnosno ne zna oceniti.

V Italiji skorajda ni delojemalske grupe, ki v preteklem letu ni bila v štrajku, odnosno ni štrajkala. Tako je daljši štrajk skoro 2 milijona zaposlenih v javnih službah zavril skoraj celotni državni aparat. Ministrski predsednik Rumor je prerokoval: skoro bomo tam, ko se bo vse skupaj razbilo.

Ze na začetku tega leta je tudi Nemčija imela svoj prvi večji štrajk. Personal Lufthanse stopa v desetdnevni štrajk in zahteva v poprečju za 21% višje plače. Škoda, ki je povzročena avionski družbi zaradi imenovanega desetdnevnega štrajka se ceni na 25 milijonov mark (prek 100 milij. din).

Nobena zemlja izgleda da ni imuna. Edina zemlja za katero se lahko trdi, da doslej ni imela štrajkov je Japonska.

Zakaj se niso odklonjeni prepiri odnosno diferenca med delodajalci in delojemalci? Ali ne obstoja boljša pot, da bi se razlike o mnenjih odklonile, kot samo tista skozi vroče glave, govorne dujele, štrajke in razprtja? Kateri so vzroki za tako nezaupanje med zaposlenimi, podjetji in podjetniki?

ZACETEK PREPIROV O PLAČI

Ko so poedine države sestojale še od malih skupnosti - od kmečkih domačin in familijskih pogonov, so bili štrajki še nepoznani. Ko je zatem pred nekako 150 leti nastopila industrijska revolucija in ko so se delavci v trumah selili iz dežele v mesta, da bi delali v novih tovarnah, so bili začetni delovni pogoji primitivni, pa so zaradi tega postajali vedno težji. Delo samo je bilo naporno in malo razveseljivo. Celotne žene in otroci so morali mnogo ur delati v tovarnah; v mnogih primerih do 16 ur dnevno pri nepodnosni vročini in pod nečloveškimi pogoji.

Casi brezposelnosti in draginje so poskrbeli, da so mnogi tako življenje začeli smatrati kot ne podnosljivo. Skoro da ni bilo podjetnika, da bi »trošil čas« za razmišljanje o potrebah svojega delavca. Mislili so, da bi jih tako razmišljanje lahko predrago stalo.

Borbeni redaktorji v industrijskih centrih so izjavljali, da je tako »industrijsko suženjstvo« slabše kot svoječasnno zamorsko suženjstvo v južnih državah ZDA. Često je bilo zdravje delavca pred 50 letom starosti uničeno, da invalidske in starostne rente odnosno penzije niso obstojale.

Mnogim delavcem se je zazdelo, da je združevanje v sindikate edina mogoča pot, da si poboljšajo svoje delovne pogoje. Bila je to v tistem času neka moralna obveza, ki je temeljila na religioznem tolmačenju usmiljenja in edinstveni poddrži problema, da vsakdo vstopi v sindikat.

Danes vsekakor pri strelcih med delojemalci in delodajalci igrajo vlogo stvari okoli morale.

DELOVNI DAN

Kot vidni znaki brezmejnega gospodstva podjetnika preteklega stoletja so šla ona podjetja z nazivom »mlini za kosti« kot skrajno izrabljajoča v zgodovino. Medtem pa karakterizirajo v sindikate združena podjetja okoli sredine našega stoletja, škode drugega gospodarskega ekstema - nadgospodstvo delojemalca.

Epoha delavca je v nastopanju; delavci dajejo ton, delodajalec je prisiljen da se temu tonu priklanja.

Tako so v ZDA plače po delavnih uri od leta 1958 poskočile za 80%, medtem ko pa PRODUKTIVNOST v tem istem razdobju ni porasla niti za 40%. Za primerjavo so se pa medtem stroški življenja dvignili za vsega 35%.

V zadnjih letih so navedeni donosi še bolj nenavadni: leta 1967 je narasla tarifa plač za okoli 5%, 1968 za okoli 6%, 1969 za približno 7%, leta 1970 za okrog 8%. V letu 1969 je nazadovala produktivnost, medtem so se pa plače kljub temu dvigale.

Vsa ta povišanja plač so se odvijala mnogo hitreje kot pa je potekala inflacija, in tako pokazujejo pretirane zahteve za plačami s sigurnostjo v prihodnjih letih inflacijo.

V nekem pogledu naj bi bil trenutek današnjega zadovoljstva kot zaloga za celo prihodnost.

Da se izrazimo z besedami dopisnika lista »New York Times«: mnogi mislijo da so to posledice atmosfere sebičnosti, v kateri je vsakdo ohrabren da odnaša svoj del. Drugi so zopet mišljenja, da delavci samo poskušajo da dobijo svoj del v gospodarstvu, usmerjenem izgleda na sebičnost.

Podjetnik poskuša iz svojega posla izvleči maksimum profita, dočim pa delavstvo v mnogih primerih zahteva najvišje mogoče plače za čim manjšo mero delovne zmogljivosti. Tako se formira svet v katerem so vsi usmerjeni na JEMANJE. Samo poedinci so pripravljeni na ono drugo - DAJANJE.

RAZPIS ZA STIPENDIJE

Na osnovi Poslovnika o dodeljevanju štipendij in na osnovi plana štipendij za leta 1970/74 je odbor za vprašanje združenega dela na seji dne 24. 8. 1971 razpisal v GLASU Gorinjske za šolsko leto 1971/72 naslednje štipendije:

Visoke šole: 4 kandidate
strojne, ekonomske in kadrovske smeri,

Višja komercialna šola: 3 kandidate
zunanje trgovine in finančno-knjigovodske smeri,

Srednje šole: 3 kandidate
lesno industrijske, električne in ekonomske smeri.
Plačilo šolnine je bilo odobreno 3 kandidatom, ki se šolajo na večernih srednjih šolah strojne smeri in so v našem podjetju zaposleni.

Na podlagi dosedanjih razpisov trenutno že dodeljujemo 12 študentom štipendijo na visokih in srednjih šolah.

Vsled stalnega naraščanja življenjskih stroškov študentov je odbor tudi povišal mesečne štipendije in znašajo:

za visoke in višje šole:

I. letnik 400.—
II. letnik 450.—
III. letnik 520.—
IV. letnik 600.—

za srednje šole:

I. in II. letnik 350.—
III. in IV. letnik 400.—

SINDIKATI NISO V STANJU LAKOMNOSTI PRITI DO KRAJA

Sedaj je že tako daleč, da je vedno več najezanih članov sindikata, ki zgubljajo zaupanje v koristnost svojega sindikata. Sindikati imajo vedno večje težave tako v smeri pomirjenja posameznih grupacij za skupno delo, kot tudi onih drugih članov, ki so nestrpni in agresivni. Takí sindikalisti se dodatno poslužujejo celo »divjih« štrajkov, da bi izsilili povišanje plač.

Vsak poskuša svoj komad kolača pridobiti, da bi pri tem ne pomislil od koga kolač nastaja?

On nastaja ali izhaja od nas vseh. Vsak državljani mora za zadovoljevanje pohlepa po dobičku plačati visoko ceno. Kjer se kasira, morajo drugi najprej plačati!

Ker kadar delavstvo štrajka, je vlada vedno tista, ki največ izgubi. Vsako nazadovanje na plačah in za služkih pomeni zmanjšani prihod na davkih. Anglija služi za primer, da mora vlada podpirati celo člane družine štrajkaajočih delavcev iz javnih sredstev.

(Dalje prihodnjič)

Elanove uteži na Donavskem pokalu

Akcijski program sindikatov

(IZ »INTERNIH INFORMACIJ«)

Sindikati Slovenije imamo za potrebno, da v tem trenutku znova opredelimo nekatera svoja stališča in naloge, kajti minilo je leto dni, odkar smo na svoji II. konferenci, 18. junija 1970, sprejeli politične cilje in naloge sindikatov Slovenije ter nov statut. Pred kratkim pa smo imeli III. konferenco, kjer smo se zlasti pogovorili o delitvi dohodka in osebnega dohodka ter o vlogi družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov. Še posebej pa inerekuje izdelavo akcijskega programa nedavni kongres samoupravljalcev, h kateremu so bila v preteklem letu usmerjena mnoga naša prizadevanja.

Kongres samoupravljalcev se je sestel v času velike preobrazbe družbe, ko nadaljujemo gospodarsko reformo 1965., politično reformo 1966., ustavne spremembe 1967. in 1968. leta, ko uvajamo nove gospodarske in politične spremembe ter gradimo novo ustavo. Upoštevaje sklepe 17. seje predsedstva ZKJ in 20. seje CK ZKS in na temelju dosedanjega izpolnjevanja nalog, prevzetih na lamski sindikalni konferenci, ter v skladu z resolucijami sarajevskega kongresa si zastavljamo sedaj akcijski program. Dokument naše II. konference namreč zavezuje vse sindikalne organizacije, zlasti pa še sindikalna vodstva, da sprejemajo operativne plene ali akcijske programe. Na ta način namreč želimo bolj uskladiti naše delovanje in doseči večjo učinkovitost. Zato naj sindikalne organizacije in njihova vodstva na podlagi usmeritve, ki jo vsebuje predloženi akcijski program, izdelajo oziroma uskladijo svoje delovne načrte.

Ob tem v Zvezi sindikatov poudarjamo, da je za utrditev in hitrejši razvoj naše samoupravne socialistične družbe pomembno usklajeno delo vseh družbenih dejavnikov, še zlasti političnih organizacij na temelju integralne aktivnosti vsake posebej in polne odgovornosti vsake pred svojim članstvom. Zdašnje stanje v naši družbi terja dosledno uresničevanje sklepov II. kongresa samoupravljalcev, da bi onemogočili težnje, ekonomska ne skladja razreševati s prevladujočim administriranjem, politične konflikte pa z discipliniranjem. Take težnje kažejo našo nemoč in zanikujemo vsebino samoupravljalškega kongresa ter ustavnih amandmajev.

Zveza sindikatov bo zaostrila odgovornost v lastnih vrstah in se bolje organizirala, da bi bila sposobna spodbuditi posamezne akcije, jih strokovno pripraviti in uspešno voditi.

Sindikati naglašamo naslednja vprašanja kot prednostna v naslednjem obdobju in jih opredeljujemo kot svoje bližnje naloge:

1. Programiranje družbenega razvoja

Programiranje družbenega razvoja je trajna naloga vseh sindikalnih organizacij, še prav posebej pa prevzemajo sindikati soodgovornost za programiranje socialnega razvoja.

Sindikati so soprodlagatelj Stališč o dolgoročnem družbenem razvoju SR Slovenije. Zato si sindikati zastavljajo nalogo, da bodo spodbujali in sodelovali pri izdelovanju programov za uresničevanje sprejetih stališč o dolgoročnem družbenem razvoju v organizacijah združenega dela in v interesnih skup-

nostih ter si prizadevali, da bodo ti programi upoštevali strateške postavke omenjenih stališč. Obenem pa prevzemajo sindikati soodgovornost, da bodo družbenopolitične skupnosti izdelovale občinske in medobčinske dolgoročne razvojne koncepte in v njih konkretno lastno dolgoročno politiko, upoštevaje strategijo dolgoročnega razvoja.

Stališča o dolgoročnem razvoju bodo morala biti konkretizirana v srednjeročnih načrtih in v vsem družbenem načrtovanju (za krajša časovna razdobja) organizacij združenega dela, interesnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti.

Izvedbo teh nalog organizira podpredsednik RS ZSS Ivo Tavčar, skupaj s predsedniki komisij republiških odborov sindikatov posameznih dejavnosti.

2. Ustavne spremembe

V sindikatih terjamo dosledno izvajanje vseh ustavnih sprememb, zlasti tistih, ki zagotavljajo neodtujljivost pravice delovnih ljudi, da odločajo o pogojih, sredstvih in dosežkih svojega dela. S tem v zvezi tudi zahtevamo, da bodo ta izhodišča dosledno uveljavljena v spremembah ali dopolnitvah zakonov oziroma v novih zakonih.

V prvi fazi uresničevanja ustavnih sprememb, se bomo usmerili zlasti na dogovarjanje glede odnosov med republikami in na urejanje odnosov, pravic in dolžnosti med republikami in federacijo. Svoja stališča bomo posredovali tako republiški delegaciji v svetu ZSJ, kakor organom v republikah, ki bodo sodelovali v medrepubliškem dogovarjanju in sporazumevanju.

Tvorno se bomo vključili v oblikovanje zakonov in drugih aktov, ki konkretno uresničujejo načela ustavnih amandmajev. Še posebej bomo sodelovali pri izdelavi ustavnih sprememb SRS, zlasti pri konkretizaciji določil XXI., XXII. in XXIII. amandmaja ustave SFRJ. Predvsem pa bomo sodelovali s samoupravnimi organi in pripravah, da se splošni akti delovnih organizacij prilagodijo ustavnim spremembam.

Sindikati bodo aktivno sodelovali tudi v nadaljnjih razpravah, ki se bodo nanašale na drugo fazo ustavnih sprememb, povezanih s predlogi za spremembo skupščinskega sistema ter za ureditev ekonomskih in političnih odnosov v komuni.

Za organizacijo tega dela sta odgovorna podpredsednik RS ZSS Ivo Tavčar in predsed-

nik komisije za samoupravljanje Mitja Svab.

3. Gospodarska stabilizacija

V sindikatih se zavzemamo za takojšnje in temeljite spremembe v ekonomskem sistemu, kajti s posameznimi omejitvenimi ali sprostitvenimi ukrepi ni mogoče stabilizirati gospodarstva.

Zahtevamo doslednejše uresničevanje že sprejetih stabilizacijskih programov in obsojamo popuščanje pred neupravičenimi pritiski. Dali bomo odločno podporo vsem naporom, da bi zavrlj nadaljnjo inflacijo, stabilizirali trg, vzpostavili likvidnost in preprečili naložbe brez dejanskega finančnega kritja.

Terjali bomo, da se bo politika delitve dohodka med družbo in delovnimi organizacijami — zaradi oblikovanja enotnejšega tržišča — usklajevala med republikami in da se bo stalno zoževal obseg razlik v vrednotenju dela in v sestavi stroškov glede na panoge in območja.

Sindikati zahtevamo, da vse delovne organizacije sprejmejo stabilizacijske programe. Posebej bomo pozorni na tiste delovne organizacije, ki že sedaj poslujejo z izgubo ali so na robu rentabilnosti, in vplivati na to, da se sprejmejo jasne odločitve o sanaciji ali likvidaciji takih podjetij — z vso odgovornostjo za posledice. Podprli bomo akcijo, da se delavci z delovnih mest, kjer se ustvarja nizek druž-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Kadri

V podjetju so se tekom meseca junija zaposlili naslednji novi delavci:

Arh Franc — delavec — na delovnem mestu skladiščnega delavca v pripravi lesa;

Mediževac Edvard — delavec — na delovnem mestu ročna mizarska dela v obratu smuči;

Resman Marjeta — delavka — na delovnem mestu ročna mizarska dela v obratu smuči;

Triplat Marjan — delavec — na delovnem mestu skladiščnega delavca v skladišču gotovih izdelkov;

V inštitutu pa se je zaposlila: Zalokar Ana — frizerka — na delovnem mestu lepljenje.

V mesecu juliju smo sprejeli naslednje nove delavce: v podjetju

Sekovanič Janez — ekonomist Viš — na delovno mesto pripravnika v prodajnem sektorju;

Gogala Jožef — delavec — na delovno mesto mizarskega dela v teledovnem orodju;

Zilih Franc — mizar — na delovno mesto ročna mizarska dela v obratu smuči — iz JLA;

Zupan Vanda — administrativni tehnik — na delovno mesto pripravnika v prodajnem sektorju;

Hrovat Danilo — ključavničar — na delovno mesto remontnega ključavničarja v pomožnem obratu — do sedaj vajenec;

Gerčar Mirko — strugar — na delovno mesto strugarja v pomožnem obratu — do sedaj vajenec;

Perat Tatjana — ekonomski tehnik — delovno mesto administratorja v prodajnem sektorju;

Godler Zofka — dipl. social. delavke — na delovno mesto analitika v kadrovskem splošnem sektorju;

Potočnik Peter — ključavničar — na delovno mesto remontnega ključavničarja v pomožnem obratu — iz JLA;

Hrovat Alojz priučeni delavec — na delovno mesto lepljenje v obratu smuči — iz JLA; v inštitutu

Tavčar Jožica — delavka na delovno mesto lepljenje v prototipni delavnici;

Brejc Ana — metalurški tehnik — na delovno mesto pripravnika v IBM centru;

V juliju pa so odšli:

iz podjetja

Bohinc Marija — uslužbenka, zaposlena na delovnem mestu korespondenta v prodajnem sektorju

— po sporazumu v pokoj;

Vinkšelj Slavica — vrtinar — zaposlena na delovnem mestu ročna mizarska dela v obratu smuči — po sporazumu;

Hrovat Jože — delavec — zaposlen na delovnem mestu vzdolžno žaganje lesa v pripravi lesa — samovoljna zapustitev dela;

Humar Predrag — pleskar — zaposlen na delovnem mestu lakirarja v pomožnem obratu — samovoljna zapustitev dela;

Mohorič Silvester — delavec — zaposlen na delovnem mestu vratarja v kadrovsko splošnem sektorju — po sporazumu v pokoj;

Ukmar Kristina — delavka PK — zaposlena na delovnem mestu montažna dela v obratu smuči — po sporazumu;

Petrič Janez — delavec PK — zaposlen na delovnem mestu lepljenje v obratu smuči — po sporazumu; Mlačnik Janez — strugar — zaposlen na delovnem mestu strugarja v pomožnem obratu — po sporazumu;

Hrovat Franc — delavec — zaposlen na delovnem mestu pomožnega delavca v pomožnem obratu — po sporazumu uk za vajenca.

POROKE

poročil se je
Bijol Stanislav — vodja sušilnice

Kralj Rozalija — administratorica v prodaji

Skopec Darinka — delavka v obratu smuči

Ravnik Tatjana — administratorica v pomožnem obratu

Horvat Marija — delavka v obratu smuči

Cestitamo in želimo mnogo zadovoljstva na novi življenjski poti!

ROJSTVA:

Rodili so se:

Cadež Jani — deklica,

Langus Ivici — deček

Mencinger Jožetu — deklica

Kranjc Pavli — deček

Eržen Zdenki — deček

Finžgar Janezu — deček

Zmagovalec poletnega slaloma na Kredarici Blaž Jakopčič na Elanovih smučeh

Akcijski program sindikatov

(Nadaljevanje s 7. strani)

beni proizvod in zato tudi nizke osebni dohodek, preusmerjajo na delo v druge obrate ali delovne organizacije, kjer so nezasedena donosnejša delovna mesta.

Za usklajevanje akcij na tem področju je odgovoren podpredsednik RS ZSS Jože Globočnik ter komisija za ekonomske odnose.

4. Usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov

Sindikati bodo še naprej spodbujali in stalno spremljali samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v delovnih organizacijah. Za sedaj ni treba povečevati sedanega števila krogov nosilcev samoupravnega sporazumevanja in je celo primereno težiti k njihovem zmanjševanju, da bi tako dosegli čim širša medsebojna soočanja delovnih organizacij v okviru enega samoupravnega sporazuma.

Sindikati se bodo zavzemali, da se v samoupravnih sporazumih uveljavijo stališča III. konference Zveze sindikatov Slovenije, ki jih lahko strnemo v naslednje:

- delež osebne porabe se ne sme zmanjšati v družbenem proizvodu;
- ni mogoče pristati na mehanizem, ki bi destimuliral tiste delovne organizacije, ki so najbolj produktivne;

- preprečiti je treba vse oblike pridobivanja in prilaščanja dohodka, ki niso v skladu z delitvijo po delu;

- v samoupravne sporazume vgraditi tudi mehanizme ekonomske solidarnosti in

- skozi samoupravne sporazume zagotoviti javnost delitve dohodka in osebnih dohodkov.

Sindikati bodo dali svoj pristanek na samoupravne dogovore le, če bodo vsebovali:

- da se nočno delo (v podjetjih) plačuje najmanj 25% več kot v rednem delovnem času;

- da se nadurno delo plačuje najmanj 50% nad plačilom za redno delo in

- da se zagotovi delavcem najmanj 300 dinarjev kot prispevek za letni dopust.

Sindikati se bodo hkrati tudi uprli težnji, da bi v samoupravnih sporazumih »zidali« obračunske osebne dohodke in s tem dosegali »višje« zagotovljene osebne dohodke. Kajti v tej težnji se skriva podbuda za mezno miselnost. Rav tako ni sprejemljivo zviševanje obračunskih osebnih dohodkov pod firmo »minulega dela«, če le-to ni jasno opredeljeno. Udeležba na minulemu delu je mogoča le na temelju dosežkov gospodarjenja. V zvezi s tem se bomo v sindikatih takoj lotili organiziranih in vsklajenih proučevanj tega vprašanja.

Posebej in ponovno sindikati tudi opozarjajo, da je treba takoj ustanoviti posebno delovno organizacijo, ki bo strokovno spremljala usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov — kakor to predvideva zakon.

Za organizacijo pri izvedbi te naloge je odgovoren podpredsednik RS ZSS Jože Globočnik in skupina za spremljanje delitve dohodka pri republiškem svetu ZSS, neposredni nosilci akcij pa so republiški odbori sindikatov posameznih dejavnosti.

5. »Akcijski 1000«, standard in socialna diferenciacija

Sindikati se bodo zavzemali, da čimprej dosežemo, da ne bo noben zaposlen delavec prejemal manj

kot 1000 dinarjev mesečno za redno delo v rednem delovnem času. K tej akciji nas sili tako ugotovitev, da so se v letu dni, odkar smo v sindikatih postavili zahtevo po 800 dinarjih kot najnižjem zaslužku, močno dvignili življenjski stroški, kakor tudi spoznanje, da ni mogoč gospodarski napredek ob nizki ceni »delovne sile«.

Pri oblikovanju politike cen bomo v sindikatih zahtevali, kar znova poudarjamo, da se odločitve o spremembi cen hkrati pretehtajo tako z ekonomskih kot socialnih vidikov in predvidijo tudi potrebni ukrepi za eno kot drugo vrsto posledic. V sindikatih bomo spodbujali in podpirali družbene akcije, ki bodo postopno le pripomogle k ustalitvi trga in cen, kajti nestanovitnost cen in njihovo naraščanje je zdaj poglavitni vir nerazpoloženja med članstvom. Stalno bomo spremljali gibanja cen, zlasti življenjskih potrebščin, razmerje med življenjskimi stroški, osebnimi dohodki in proizvodnostjo ter bilance samoupravnih skladov.

Sindikati se zavzemamo tudi za obvladovanje, omejevanje in odpravljanje družbeno nesprejemljivih in negativnih pojavov socialne diferenciacije. V zvezi s tem terjamo ustrezne socialne korektive in njihovo redno valorizacijo. Vztrajamo:

- na uresničitvi družbenega dogovora o otroškem varstvu (in našega predloga, da se takoj poveča otroški dodatek);

- na uresničitvi družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju dijakov in študentov;

- pri našem predlogu, da diferencirano subvencioniramo stanarine in da prednostno gradimo družbena stanovanja za delavce z nizkimi osebnimi dohodki.

Podpiramo predloge za take instrumente davčne politike in politike prispevkov, ki bodo enako merneje porazdelili davke in prispevke za skupne potrebe na posamezne proizvodne faktorje — ne le na osebne dohodke, ampak tudi na ostanek dohodka.

Proučiti je treba tudi predloge za nove oblike obdavčitve premoženja občanov in njihovega dohodka.

Sindikati vztrajamo tudi pri pobudi, da pristojne službe bolj strokovno in natančneje spremljajo pojave socialne diferenciacije in da se čimprej lotimo temeljitejših proučevanj in ukrepov na tem področju.

Izvedbo teh nalog organizira Janez Japelj, predsednik komisije za življenjske in delovne pogoje, ob sodelovanju komisije za ekonomske odnose RS ZSS.

6. Delovni pogoji in varstvo pri delu

Na tem področju si zastavljamo predvsem naslednje naloge:

Podpirati politiko, ki bo ohranjala delavca čimdlje na delovnem mestu, preprečevala njegovo invalidnost in prezgodnjo upokojitve.

Proučiti možnost za boljše preventivno zdravstveno varstvo delavcev in zahtevati uvajanje preventivnih ukrepov pri delu.

Vztrajati, da bo ob sodelovanju delovne organizacije in samoupravne skupnosti zavarovancev omogočeno brezplačno preventivno zdravljenje vsem tistim delavcem, ki delajo na najtežjih delovnih mestih.

Proučiti, ali bi bilo smotno — na temelju samoupravnega dogovarjanja — nekatere zadeve s področja

zdravstvenega varstva poenotiti in doseči tudi skupno financiranje ali razširitev rizične skupnosti (npr. pri bolnišničnem zdravljenju).

Spremljati uveljavljanje 42-urnega delovnega tedna. Vplivati na izboljševanje delovnih pogojev (z ureditvijo toplega obroka, s prostori za počitek, kulturno ureditvijo delovnega okolja itd.). Zlasti usmeriti pozornost na zelo težavna delovna mesta in poklice.

Posebej nadzorovati delovne razmere, ki v njih delajo ženske in mladina.

Zmanjševati nočno delo žensk in zahtevati programe za omejitev nočnega dela žensk. V sindikatih bomo posebej proučili ta problem in predlagali potrebne ukrepe. To vprašanje bomo obravnavali tudi na posvetu s predstavniki delovnih organizacij, ki imajo uvedeno nočno delo žensk.

Zagotoviti možnosti za nujno rekreacijo delavcev in njihovih družin ter vztrajati na plačilu regresa za letni oddih v višini od 300 do 600 dinarjev na zaposlenega, hkrati pa zahtevati, da se višina letno valorizira.

Zavzeti se, da bodo boleznine, ki jih izplačujejo delovne organizacije, znašale najmanj 80% osnove.

Za izvršitev te naloge je odgovoren Janez Japelj, predsednik komisije za življenjske in delovne pogoje, skupaj z republiški odbori sindikatov posameznih dejavnosti.

7. Problemi družbene reprodukcije in samoupravne integracije

Dopolnila ustave, ki popolneje opredeljujejo položaj delovnega človeka v družbeni reprodukciji (amandma XXI), in dopolnila, ki celoviteje urejajo odnose med delovnimi organizacijami (amandma XXII), narekujejo načrtno dejavnost sindikatov.

V sindikatih bomo proučili in predlagali rešitve za doslednejše uveljavljanje temeljnih organizacij združenega dela kot osnovne oblike neposrednega upravljanja. Upoštevaje posebnosti in obseg teritorialne razporeditve delovnih organizacij v Sloveniji (dislocirani obrati), bomo na osnovi opravljenih analiz sprejeli stališča o samoupravnem položaju delavcev tudi v teh organizacijah združenega dela.

Sindikati se bodo zavzemali za preprečevanje vseh oblik odtujevanja dohodka, obenem pa tudi spodbujali uveljavljanje novih oblik prelivanja dohodka med delovnimi organizacijami na osnovi udeležbe v novoustvarjenem presežnem delu.

Pospesevati bomo razne oblike združevanja delovnih organizacij in proučevali organizacijo samoupravljanja v njih, da bi lahko dobre rešitve posplošili in posredovali drugim ter hkrati tudi zavrnili morebitne poskuse po odtujevanju upravljanja od osnovnih proizvajalcev.

Prispevali bomo k uveljavitvi novih ustavnih načel pri organizaciji upravljanja poslovnih bank, zavarovalnic in uvožno-izvoznih podjetij. Proučevali bomo družbene odnose in sodelovali pri njihovem oblikovanju v tistih delovnih organizacijah, ki bodo svojo razširjeno reprodukcijo razvile tudi z udeležbo tujega kapitala.

Proučili bomo oblike in možnosti nadaljnje integracije različnih področij družbenega dela ter dolej nastale probleme v razvoju samoupravnih interesnih skupnosti (ob tem tudi možnost za ustanovitve stanovanjskih interesnih skupnosti).

Zavzeti se bomo za spremembo davčnega sistema in financiranja družbenopolitičnih skupnosti ter za

drugačno alimentiranje družbenih potreb. Podpirali bomo tiste rešitve, ki pomenijo krepitev vloge in vpliva združenega dela nad celotske tokov gospodarske in družbene reprodukcije.

Za usklajevanje proučevanj in za izvedbo nalog na tem področju so odgovorni Mitja Svab, predsednik komisije RS ZSS za samoupravljanje, Stjepan Saubert, predsednik RO sindikata delavcev industrije in rudarstva, Vinko Kastelic, predsednik RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti.

8. Razvoj samoupravljanja v delovnih organizacijah

Vzpodbujali bomo nadaljnja prizadevanja na področju institucionalne izgradnje samoupravljanja v delovnih organizacijah. Sprejetje ustavnih amandmajev, družbenih in samoupravnih dogovorov bo zahtevalo ponovno usklajevanje statuten in pravilnikov delovnih organizacij s temi akti. Poudarek bo na materialnih pristojnostih samoupravljalcev in na odnosih v delitvi.

Začeli bomo sestavljati seznam vprašanj, ki naj bi jih obravnavali statuti in pravilniki delovnih organizacij. V letošnjem letu bomo izdelali predlog rešitev vsaj za naslednja vprašanja:

- odgovornost individualnih in kolektivnih izvršilnih organov,
- kadrovska politika (sistemizacija delovnih mest, izobraževanje, načrtovanje itd.),
- reelekcija,
- mehanizem, ki naj nadomesti prisilno upravo,
- postopek usklajevanja interesov v delovnih organizacijah (razreševanje konfliktov) ter
- določila o spoštovanju samoupravnih sporazumov.

Sindikato aktivnost bomo gradili zlasti na ugotovitvah centra za raziskovanje javnega mnenja RS ZSS.

Dosledno bomo vztrajali na odpravljanju ugotovljenih vrzeli. O vsakem osnutku splošnega akta morajo osnovne sindikalne organizacije izoblikovati stališča in vztrajati pri njihovi uveljavitvi. Nasprotovati morajo sprejemanju protistavnih in protizakonitih splošnih in posamičnih aktov ter terjati, da se ugotovi odgovornost tistih, ki so take akte predlagali.

(se nadaljuje)

Državni prvak Detiček med vožnjo

Camping klub za vodni šport »ELAN« pri Poreču

Domačini pravijo, da se na plažah v Poreču lahko hodi samo še po prstih in da bodo baje v kratkem izdelali predpis o maksimalnem dovoljenju premera trebuha, (ki bo za tujce nekaj večji) da bi lahko vse goste spravili na zaprto hotelsko plažico. Tiki ob obali bodo v morju napravili coninge premera do 2 m, da bi tisti, ki še čakajo v vrsti, ob pogledu na vodo že v naprej uživali ob misli, da jim bo v kratkem omogočeno, da se za nekaj časa potope.

Ne vem, če je to res. Videl pa sem sam, kako so se vsako dopoldne začele iz Poreča premikati kolone avtomobilov po prašnih cestah, ki vodijo tik ob obali. Vsak si je tu ali tam izbral košček obale, kjer si je lahko vsa družina skupaj razprostrla stole ali blazine in se v miru prepustila vročim žarkom, prijetnemu vetriču in valovom lepega jadranskega morja.

Največ se jih je še pomikalo proti vasi Crvar, bivšemu posvetu nekega italijanskega grofa — kolona, za katerega so nekoč delali naši istrski kmetje. Tu vodi nekaj cestice prav do obale. Tisti, ki že nekaj let stalno obiskujejo Poreč, so si vedno izbrali skoraj neopazen kolovoz, ki pa vodi do najlepšega

kraja Istre, kot pravijo domačini, do Rta Majstro. Zelo so bili veseli in presenečeni, ker je letos iz kolovoza, polnega lukenj in kamenja nastala lična cestica, zato pa je bilo za njih bolj neprijetno presenečenje, ko so pri ca. 15 m širokem dostopu na rt zagledali železno rampo in na njej napis: Institut Elan — Preizkusni center — vstop z avtomobili in šotori dovoljen samo za člane campa.

Res ni veliko tako lepih in idiličnih mest na naši obali. Polotok meri ca. 8 ha, poraščen je z velikimi hrasti (nekdo jih je naštel 58), vmes pa je le trava in zelo malo grmičevja.

Na jugovzhodni strani je zaliv U. Busolo, globok v poprečju 1,5 m in zaradi višine polotoka in drevja

zaščiten proti maestralu. Torej miren in idealen za vodno smučanje. V njem je pomol, dolg ca. 30 m in koli za vezanje čolnov. Ob obali je prha in štiri vodni priključki za umivanje in pomivanje posode. Takoj na začetku rta so sanitarije: štiri lično izdelane kabine, tri kot WC, v eni pa je še posebej prha. Vsak šotor ali prikolica ima svojo senco, urejen je prostor za odbojko, namizni tenis in še druge družabne igre. Skratka lep, miren in urejen camp, kot si ga je v teh naših časih, polnih turistov, mogoče zamisliti le še v sanjah.

*

Bila pa je vse to še divjina, ko smo letos aprila prvič zagledali ta idilični košček zemlje.

Klub za vodno smučanje je že nekaj let nazaj organiziral v času kolektivnega dopusta za svoje člane campiranje, predvsem, da bi lahko člani reprezentance trenirali in se pripravljali na nastope ter da bi se na treningih pokazali novi mladi talenti.

Bilo je sicer vedno lepo, vendar zaradi vsakokratnega položaja ni bilo moč camp ograditi, divji campisti so pritiskali med nas, med našo slalom progo pa je čolnaril kdor je hotel. Vodo smo si dovažali v kanistrah, umivali se v morju, vsako jutro pa je okoliško grmovje dobivalo nove moči za bujnejšo rast.

Zato smo se že lani odločili, da moramo najti primernejši prostor, ki bo zaščiten pred vdorom tujcev in na katerem bomo lahko campirali vsaj nekaj let, da bi se nam izplačale najnujnejše investicije.

Aprila letos smo si s pomočjo direktorja športnega centra Plave lagune ogledali obalo in našli za nas idealen prostor. Z direktorjo Plave lagune, ki je lastnik tega zemljišča, smo se pogodili zelo dobro, nato pa smo začeli postopke še pri vseh merodajnih organih poreške občine, da bi dobili ustrezna dovoljenja za organizacijo campa.

Sredi junija, torej le še dober mesec pred dopustom, nam je bilo dokončno jasno: camp bomo lahko organizirali. Med člani kluba je radostno završalo, ko je upravni odbor sporočil dolgo pričakovano geslo: začnemo.

Že prvi sestanek je izgledal kot seja generalnega štaba za invazijo preko kanala.

Vsak član odbora odgovarja za točno določeno nalogo. Treba je iz skoraj neprevozljivega kolovoza izdelati cesto; napeljati vodo iz vasi Crvar — ravne črte ca. 1400 m; potrebujemo sanitarije, 1 WC na 30 ljudi, pretočno odplakovalno jamo, tuš, vodovodne priključke. Za pristajanje čolnov potrebujemo pomol, za start pri smučanju splav. Časa je samo še en mesec, denarja nimamo. Torej bomo delali sami.

Diskusija teče naprej. Ustanavljajo se grupe, ki bodo izvršile posamezne objekte. Izdela se plan, kdo bo prinesel s seboj potrebno orodje: lopate, krampe, samokolnice, grablje, kose, kladiva, žeblice in še polno drobnarij.

Dvorana se polni z dimom. Dokler se vsega ne dogovorimo, ne končamo. Torej naprej. »Kako bom prišel v Poreč?« vpraša nekdo. Seveda, tudi to je treba organizirati.

In končno je vse dogovorjeno. V petek zjutraj ob 4. uri gre predhodnica, da vse pripravi. Ostali sledijo po končanem delu popoldne. Prihod v camp najkasneje do 20. ure, da se še pri svetlobi vsi ogledajo mesta svojih delovnih nalog in v soboto zjutraj ob 5. uri začnemo.

Delali smo dvakrat v soboto in nedeljo po ca. 30 članov. Kuhinja je bila skupna, da ne bi izgubljali časa. Grupi za polaganje vodovoda je pomagal kmet, ki je oral zemljo, v kanal pa so polagali cev. Zadnjih 400 m smo polagali cev pod vodo in jo obtežili s kamenjem. Kdor še ni znal betonirati ali zabijati žebije, se je pri tem naučil. Ambulanta je cvetela, saj ni manjkalo žuljev, zabitih palcev in odrgnjene kože. Dobesedno so se lomile lopate in krampi ob trdih istrskih skalah.

Ko smo po koncu druge akcije zapuščali pozno zvečer camp, je bilo vse narejeno. Camp je bil izdelan in organiziran tako, kot to zahteva poseben zakon o urejanju campov. Prišle so kontrole in nihče ni imel pripomb.

Nekega poznega večera smo ob svetlobi plinske svetilke računali: za vse skupaj, računano tudi sestanki, urejevanje pri občini itd. smo porabili nekaj čez 1500 prostovoljnih ur. Veliko ali malo? Ni važno, naš camp stoji. Vsi člani so na nek način sodelovali, vsi so lahko pohvaljeni, še posebej pa tisti, ki so sodelovali in delali, čeprav so že vnaprej vedeli, da zaradi tega ali onega vzroka ne bodo mogli priti v času dopusta v camp.

Se in še bi lahko govorili o campu. Kako je bilo prijetno in kako smo uživali. Kako so potekali treningi in kako je vsak na ta ali oni način prišel na svoj račun. O prijetnih družabnih večerih, o smehu in zabavi — in o izvrstnem a težkim istrskim vinom.

Vodni klub ima svoj camp, svoj prostor, da lahko vsako leto za dva do tri tedne člani v miru in intenzivno trenirajo vodno smučanje. Da bodo pripravljeni nastopati in zmagovali.

Vendar kljub vsemu, je ta camp le začasen, za nekaj let, vse je v negotovosti. Smo samo gosti in zemljo imamo samo za toliko časa v najemu, dokler se tam ne bo gradil kakšen hotel ali pa karkoli drugega. In potem? Selili se bomo naprej, ponovno bomo gradili. Kje, ne vemo. Jasno pa nam je, da samo na slabših in vedno v bolj oddaljenih krajih.

Rešitev je samo v lastnem zemljišču, v stanih in dobro urejenih objektih. Treba je še razmisliti, variant je veliko. Morda bi lahko na takem stalnem mestu imeli kolekcijo čolnov in jih predvajali kupcem, namesto da jih vsakokratno vozimo v Poreč in nazaj. V stalnem campu, ki bi ga lahko koristili preko vsega leta, bi lahko trenirali večkrat in še močnejša bi lahko bila naša ekipa.

Treba se bo zamisliti, načrtovati in delati. Sedanji camp je lahko le prvi korak v dokončni rešitvi.

Ob vratarnici

Skozi to »ozko grlo« dnevno prihajamo na delo in se po »ših« vračamo domov. Pri tem pridno žigosamo kartice, seveda kadar ura ne odpove, to pa je večkrat. Takrat »ročno žigosajo vratarji.« Včasih in to tudi ni malokrat, radi zjutraj zamudimo. Tedaj imamo na kartici rdeče označeno zamudo. Še večkrat in še več nas je ob koncu dela, ko že ob vratarjevi uri čakamo, kdaj bo delovni čas pretekla. Le kdaj taki zapuščamo delovna mesta? Veste, prav lepo in pošteno pa to ni od nas, tujec, ki to opazuje, pa sploh tega ne more razumeti. No, če bi sedli in dnevno izračunali, koliko ur je plačanih tudi takih, pri »delu na poti« in to iz naših lastnih žepov, bi se prav gotovo zgrozili. To so denarji! Pa bi še kdo rekel, da nimamo rezerv.

Veste, prav potihem vam povem, da se poleg državnih, pripravljajo tudi notranji ukrepi za stabilizacijo gospodarstva, tudi v Elanu. In da ne bo treba poseči k administrativnim meram, bomo od danes naprej s prihodi in odhodi sami zavestno napravili red. Vesel sem, ker mi boste dali prav, še bolj bomo pa lahko veseli, če si bomo s tem v kuverti prisluzili kakšen dinarček več. Tudi to je delček tistega našega, slabega, pomanjkljivega, ki mu pravimo »po jugoslovansko«. Toda samo pravimo. Zmenimo se, kdaj pa bomo začeli delati drugače kot govorimo. Prepričan sem, da se tudi to da. Vendar je že malo pozno, pazimo se, da kdaj ne bo prepozno.

vaš urednik

Ob vratarnici

ZAHVALA

sodelavcem za izrečena sožalja ob smrti dragega očeta in mame

ANGELE in MIHAELA
OSTERMAN

in spremstvo na njuni zadnji poti

žalujoči sin
Jože

ZAHVALA

ob smrti dragega očeta

JAGIĆ MAKSA

vsem za izrečeno sožalje in denarno pomoč, sodelavcem kovinskega obrata

žalujoča hči
Regovec Justina

ZAHVALA

ob nenadni smrti dragega očeta

JOŽETA JANŠA

se iskreno zahvaljujeva vsem za sočustvovanje in vence ter za udeležbo na pogrebu

žalujoči
sin Stane in hči Marta

ZAHVALA

vsem članom kolektiva, ki so izrekli sožalja in sočustvovali z nami ob izgubi drage mame

GABRIJELE SKOFIC

predvsem pa tistim, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti, sodelavcem pa za vence in cvetje

žalujoči
mož Ivan, sin Janez in hči Lenka

ZAHVALA

ob smrti drage mame

PETRIČ IVANE

se zahvaljujemo šefu Renku Branku in mojstru tov. Gašperinu in podpisanim čestitkam za denarno pomoč namesto venca in za izrečeno sožalje

hčerka Anica

Balnanje

VI. ekipno občinsko sindikalno prvenstvo v balnanju za leto 1971 Pod pokroviteljstvom občinskega sveta Zveze sindikatov Radovljica in v organizaciji Balinarskega kluba Športnega društva Radovljica, se je prvenstva v Radovljici udeležilo 8 štiričlanskih ekip.

Vrstni red po končanem tekmovalstvu je bil naslednji:

1. Skupščina občine Radovljica
2. Gorenjka Lesce
3. Veriga II. Lesce
4. Almira Radovljica
5. Veriga I. Lesce
6. Elan I. Begunje (Griovski Čiro — vodja, Blažič Valentin, Kolman Janez in Prestrl Jožef)
7. Elan II. Begunje (Peinkihar Anton — vodja, Kaurin Stefan, Tonejc Niko in Adam Stane)
8. TIO Lesce

Naši vodni smučarji uspešni v Zagrebu

No odprtem prvenstvu Hrvatske v vodnem smučanju v Zagrebu so naši tekmovalci dosegli: I., II., IV. mesto v slalomu; III. in IV. mesto v likih. Skokov ni bilo!

To prvenstvo je bilo izbirno za državno prvenstvo, kamor so se plasirali trije naši tekmovalci.

K izrednemu uspehu jim iskreno čestitamo!

DEL POHITVA	NAPLACILO	SOSEDA IZRAHA	AVT.OZN. ZUNJA-NINA	18. IN 10. ČRKA ABECEDE	SAMO-GLASNIK	ČOP JANEZ	PRIJETIN VONJ	JEDAČA, HRANA	ŽENSKO IME
STARI PRED: SPANLJE					ČASOVNI PRISLOV GERM. OREL				
SAMOGŁ. in 2 sog.				REZKO 2. IME		PESEM HVAINICA			
OKRAS BLJKA								14. ČRKA NASE ABECEDE	JALMAT. VZKLIK
TONI KRALJ									ČINILO
KEMIČNI ZNAK ZA ERBIJ		IZBRUH VULKANA		100 m ²		AMERICIJ			
		ZAJNJA IN 13. ČRKA		IRBNA STRUNA		PLOŠČAD			
DELI GLEDALIŠČA			ELEK-TRONSKA INDUSTRIJA	MESTO BLIZU ZADRA		PREDI-VALKE ATIN		ARABSKI ZREBEC	
								10. ČRKA	
ŽGANA BUKOVINA			DEL POTO-APAHATA						LETALO (DVOJ.)
			NIZOZEMSKA						
OSEINI ZAIMEK		MESTO V DALMACIJI		ETIOPSKI POGAVAR				NRMSKI PREDLOG	
		KDOR SNUJE		KONCE POLOTOKA				TOVARNA V MARIBORU	
1. ČRKA	SMUČARSKI KLUB	VARUH OG-NJISCA PRI RIM SLOVNIC. DRUŠTVO			KDOR NEKAJ CUTI				
		PRVA SLOV. FILMSKA IGR.(RINA)		DEKLICA IZ PTIMA KROJE					
				3,14					
	EDIP (OJDIPIUS)				TRG. PODJETJE SIMPATIJA DO NEKOGA				ANDREJ KLINAR
4. SAMO-GLASNIK	OSEINI ZAIMEK "PAJPE"	KAZALNI ZAIMEK TRI RAZL. ČRKE		KHALJ ŽIVALI	NACIJA (DVOJ.)			VEZNIK	
								GOETHEJEVA MATI	
OMEMBA OPOMBA				AVTOM. OZNAKA ZA LJU-BLJANO		SEVERNI PTIC			
						ILOVNAT			
USKLA-JENO GIBANJE				ROMEO IN ... OZNAČENI ZAIMEK					
GLASBENO DELO			TRTJA POTNJA			IGRALKA TURNER			
			DILEMA			BAHAČ			
SLOV. DRUŠNIK			PREDMET					KEM.SIM-BOL ZA ALUMINIJ	
			URIS						
	PREDLOG	GL.MESTO POLJSKE OŽIVANJE							POLITIČNO ZATOČIŠČE
GLAVNI ŠTEVNIK		FRANCIJA		TEZINE				LANTAN	
		MESTO V						GERM. OREL	
VIRTA BARVE	REKA V SRBIJI	VAS NA GORNIJ.		MAKED. KOLO					MORSKA ŽIVAL
		MESTO V ITALIJI							
		KNJIŽNA ZNIDKA				OROŽJE LOKO-STRELCEV		POVRŠIN. MERJE TLA	
TOVARNE			JAPONSKA IGRA, ŠAH		OZNAKA ZA ČAČAK	NAUČENO NA PAMET			
						ENAKI ČRKI			
	TEKOČA VODA			IZDELEK "ZLANA"					BERITE "SMUČINO"
			NALOŽEN						

Tehnične izboljšave

Komisija za izume in tehnične izboljšave je na svoji redni seji predlagala Odboru za vprašanja združenega dela sledeče nagrade: — Mertelj Marjanu za konstruiranje naprave za ravnanje in rezanje obloge za smuči 500,00 din — Potočnik Pavlu za izdelavo naprave za ravnanje in rezanje mase 500,00 din

- Resman Janku za izdelavo naprave za rezanje utorov za magnete 250,00 din
- Skofic Florjanu za tehnično izboljšavo nanos lepila na stroju za dolžinsko spajanje lesa 250,00 din
- Bukovec Avgustu in Podobnik Antonu za izboljšavo brušenja na kombiniranem rezkalnem stroju vsakemu po 125,00 din

POMISLEKI K ANKETI O GOSPODINJSTVU:

Definicija:

Gospodinjstvo — a s (i) 1. opravljane ali vodenje domačih, hišnih del; v rokah je imela vse gospodinjstvo; pomoč zaposleni ženi pri gospodinjstvu. Ko je dobil plačo, ji je dal denar za gospodinjstvo (življenske stroške, potreščine)... (Iz I. dela Slovarja slovenskega knjižnega jezika 1970).